

Kuntajohtajakokous

Aika 19.04.2023 klo 09:00 - 10:22

Paikka Hybridikokous

Käsitellyt asiat

§	Otsikko	Sivu
§ 1	Kokouksen avaaminen	4
§ 2	Vaalikatsaus	5
§ 3	TE-uudistus, liiton fasilitoimat jatkotoimet (ml ESR-hankehaku)	6
§ 4	Uudenmaan kiertotalouslaakso ja alueellinen kiertotalouden green deal	8
§ 5	Kuntien ilmastosuunnitelmat, velvoite ja avustukset	10
§ 6	Muut asiat	12
§ 7	Seuraavat kokoukset	13
§ 8	Kokouksen päättäminen	14

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Juha Eskelinen	Pj. Uudenmaan liitto	
	Paula Autioniemi	Uudenmaan liitto	
	Eerola Erkki	Vihti	
	Helander Katarina	Pukkila	
	Isotupa Juha-Pekka	Siuntio	
	Kauppinen Anna-Kaisa	Kirkkonummi	
	Kuusela Antti	Pornainen	
	Latva-Pirilä Matti	Myrskylä	
	Laukkanen Iiris	Järvenpää	
	Laurila Hannu	Mäntsälä	
	Luukkonen Johanna	Hyvinkää	
	Masar Cristoffer	Kauniainen	
	Mäkelä Jukka	Espoo	
	Mäkelä Outi	Nurmijärvi	
	Nyman Robert	Inkoo	
	Oker-Blom Jan D	Loviisa	
	Perämäki Pasi	Lohja	
	Rontu Kirsi	Kerava	
	Sarvilinna Sami	Helsinki	
	Sorvanto Jarkko	Lapinjärvi	
	Ujula Jukka-Pekka	Porvoo	
	Viljanen Ritva	Vantaa	
	Inka Kanerva	Uudenmaan liitto	
	Tero Suursalmi	Uudenmaan liitto, sihteeri	
	Ervasti Outi	Valmistelusihteeristö	
	Haapanen Topi	Valmistelusihteeristö	
	Harju Paula	Valmistelusihteeristö	
	Helenius Henrik	Valmistelusihteeristö	
	Karhu Ulla-Mari	Valmistelusihteeristö	
	Majuri Jouni	Valmistelusihteeristö	
Poissa	Ossi Savolainen		
	Grannas Mikael		
	Ikkela Kalle		
	Sailas Virpi		
	Saloranta Tuija		
	Strandell Denis		
	Telén Tuija		
	Theman Petra		
	Vartiainen Juhana		
	Inka Tikkanen		
	Bäckström Jeanette		
	Manninen Mariikka		
	Nyholm Inga		
Muu	Mikonmaa Iida	Uudenmaan liitto	
	Nyroos Erik	Uudenmaan liitto	
	Tynys Pia	Uudenmaan liitto	
	Öhman Tiina	Uudenmaan liitto	

Kuntajohtajakokous

§ 1

19.04.2023

Kokouksen avaaminen

Kuntajohtajakokous 19.04.2023 § 1

Varapuheenjohtaja Juha Eskelinen avasi kokouksen. Todettiin osallistujat ja tarkistettiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

Kuntajohtajakokous

§ 2

19.04.2023

Vaalikatsaus

Kuntajohtajakokous 19.04.2023 § 2

Käytiin keskustelu kuntajohtajien kokousta edeltävään Uudenmaan liiton järjestämään Tulevaisuustutka- tilaisuuteen liittyen. Puheenjohtaja totesi, että tässä hallituksen muodostamisen tässä vaiheessa kyse on voi olla vain spekulatioista, mutta olettaa voi, ettei Uudenmaan näkökulmasta ole oletettavissa suuria muutoksia esimerkiksi valtionosuuksiin. Hallitusneuvottelujen yhteydessä tulisi voida nostaa esiin Uudenmaan kannalta merkittäviä seikkoja ja taas toisaalta pyrkiä poissulkemaan esimerkiksi rahoitukseen liittyviä negatiivisia tekijöitä kuten viimeksi liittyen EU-rahoituksen kansalliseen jakoon.

Nähtiin, että Uusimaa on merkittävä vaalipiiri, jota on väistämättä kuultava koko maan tasolla. Näyttää vahvasti myös siltä, että suuret infrahankkeet kuten rautatieyhteydet voivat joutua jäämään odottamaan. Toisaalta myöskään Uusimaa ei välttämättä ole se alue, joka eniten hyötyisi uusista yhteyksistä.

Keskeisenä huolenaiheena on Uudenmaan mahdollisuudet toimia koko maan elinvoimamoottorina sekä valtionosuusjärjestelmään tulevat muutokset. Voivatko kunnat pysyä elinvoimaisina kasvavien investointitarpeiden kanssa. Tällä vaalikaudella tulisi tehdä aiempaa vahvempaa yhteistyötä oman alueen kansanedustajien kanssa muun edunvalvonnan ohella. Kysyttävä on, onko meillä kyvykkyyttä siihen, että alueemme voi jatkaa elinvoimaisena tulevaisuudessa.

Puheenjohtaja päätti keskustelun ja totesin asiaan palattavan, kunhan on enemmän tietoa käytettävissä.

Merkittiin keskustelu tiedoksi.

19.04.2023

TE-uudistus, liiton fasilitoimat jatkotoimet (ml ESR-hankehaku)

Kuntajohtajakokous 19.04.2023 § 3
221/00.04.06/2023

Outi Ervasti esitteli asian ja kertoi liiton ajatuksia työllisyysfoorumin jatkosta. Liitto toivoo näkemyksiä siihen, miten se voi jatkossa tukea kuntia TE-uudistukseen valmistautumisessa. Hän toivoi kannanottoja siihen, mikä olisi liitolle sopiva rooli kuntien tukemisessa ja mikä olisi paras tapa toimia yhdessä; miten liitto parhaiten voisi tuottaa kunnille lisäarvoa. Keskeistä on, miten uudistus voidaan toteuttaa siten, että Uudenmaan alueet voivat toimia yhteistyössä osaavan työvoiman varmistamiseksi. Uudenmaan ELY-keskus on kutsunut 26.4.2023 kunta-, elinkeino- ja työllisyysjohton keskustelemaan Uudenmaan työllisyysalueiden valmistelusta ja palveluiden järjestämissuunnitelmista. Tilaisuudessa ovat mukana TEM:n ja VM:n asiantuntijat vastaamassa järjestämistä ja rahoitusta koskeviin kysymyksiin sekä sparraamassa suunnitelmien valmistelua.

Liitto näkee tarpeen isommalle kokonaisvaltaisemmalle toiminnalle ja on sitä varten hakenut ESR+-hanketta ”TEPA24 Uusimaa”, jonka tavoitteena on tukea kuntia TE24-uudistukseen valmistautumisessa. Rahoitusta haettiin Etelä-Suomen ESR+ aluehausta, jonka hakuaika päättyi 12.4.2022. Päätökset saadaan valitettavasti vasta kesälomien jälkeen, mutta hanke päättyy vasta vuoden 2025 lopussa. Hankkeen tavoitteena on yhdessä kuntien ja työllisyysenhoidon kannalta keskeisten sidosryhmien kanssa luoda maakunnan laajuinen yhteistyön toimintatapa ja palvelustrategia, joka huomioi Uudenmaan erityispiirteet ja haasteet TE-keskuksista siirtyvien työllisyyden- ja yrityspalveluiden hoidossa. Hankkeella pyritään tasoittamaan kuntien välistä eriarvoisuutta TE-uudistuksen valmistelussa varmistaen, että kaikilla kunnilla on riittävä tieto siirtyvistä työllisyys- ja elinvoimatehtävistä sekä työstä, joita TE-palveluiden yhteensovittaminen tulee vaatimaan.

Hankkeen kesto on 1.10.2023 - 31.12.2025, ja kokonaiskustannukset ovat 573.531 euroa. Uudenmaan liiton omarahoitussuus (25%) on 143 383 euroa. Hanketta on esitelty elinkeinojohtajille sekä Uudenmaan ELY:n asiantuntijoille. Hankkeeseen resursoidaan Uudenmaan liittoon kokopäiväinen projektipäällikkö ja kaksi projektiasiantuntijaa. Tätä projektitiimiä tukevat talon sisäiset elinkeino- ja työllisyysasioiden asiantuntijat.

Ervasti korosti työllisyysalueiden rajat ylittävän yhteistyön merkitystä ja maakunnallisen yhteisen toimintamallin luomista. TEPA24- hankkeessa tuotetaan tietoja ja asioiden tulkintoja kuntien tarpeisiin. Yhteistyötä tiivistetään entisestään ELY: ja TE – toimistojen kanssa. Tarpeen mukaan yhteisiä tilaisuuksia järjestetään joustavasti. Liitto auttaa kuntaa uudistuksen eri vaiheissa ja toimii yhteisenä alustana. Lopuksi Ervasti pyysi kuntajohtajia kommentoimaan liiton suunnitelmia.

Keskustelun aluksi painotettiin edunvalvonnallista näkökulmaa ja todettiin sen toteuttamisen olevan erittäin tärkeää, joskin hankkeen osalta on otettava huomioon ESR+-rahoituksen ehtoja koskevat rajoitteet. Kuultiin myös puheenvuoro, jossa painotettiin kuntien välisten sopimusjärjestelyjen tärkeyttä ja niihin valmistautumista aina sopimus pohjia myöten. Lisäksi peräänkuulutettiin kehyskuntien ja pääkaupunkiseudun kaupunkien välisen sopimusjärjestelyitä koskevan keskusteluyhteyden avaamista. Esimerkiksi Helsingin osalta todettiin, että kaupunki voi tukea keskusteluyhteyden avaamisessa, mikä ei tarkoita lupausta tulosten saavuttamisesta. Lisäksi peräänkuulutettiin ministeriön velvollisuutta laatia tarvittavia sopimus pohjia, sillä viime kädessä kyse on kansallisesta asiasta. Toisaalta ministeriössä ei välttämättä ole kuntapohjaiseen toimintaan liittyvää kokemusta hallinnon järjestämisestä. Tulevissa perussopimuksissa olisi otettava kantaa nimenomaan järjestävän kunnan rooliin, muuhun hallinnon järjestämiseen sekä taloudellisiin suorituksiin.

Todettiin uudistuksen aikataulun olevan jälleen kerran erittäin tiukan. Lainvoiman saamiseksi päätökset on tehtävä kuntien valtuustoissa tämän vuoden syyskuussa ja sitä ennen aineistot on julkaistava esityslistoille elokuussa. Näin ollen aikaa valmistelulle on käytännössä vain juhannukseen saakka.

Käytiin keskustelua tarpeesta kutsua koolle laajempi kuntajohtajista ja muista relevanteista tahoista kuten talousasiantuntijoista koostuva ryhmä käsittelemään uudistukseen valmistautumista koskevia kysymyksiä. Kyseessä ovat kunnille uudet valtion huomassa olleet toiminnot, ja siksi kuntajohdon olisi erittäin tärkeä perehtyä niihin liittyviin rahoitusmekanismeihin ja taloudellisiin lainalaisuuksiin. Nähtiin myös, että Uudenmaan liitto voisi osaltaan olla aktiivinen tässä asiassa.

Merkittiin katsaus tiedoksi ja sovittiin, että liitto koostaa 26.4. tilaisuuteen kuntien kysymyksiä ja varmistaa tilaisuuden järjestäjiltä, että niihin saadaan vastaukset. Kysymykset voi toimittaa Outi Ervastille perjantaihin 21.4. mennessä outi.ervasti@uudenmaanliitto.fi. Puheenjohtaja ilmoitti liiton olevan yhteydessä ministeriöön selkeän tiedon saamiseksi sopimusprosessin aikatauluista. Muuhun Uudenmaan liiton rooliin hänellä ei ollut tässä vaiheessa mahdollista ottaa kantaa.

Oheismateriaali

ESR-hanke-esitys Ervasti 19.4.2023

Kuntajohtajakokous

§ 4

19.04.2023

Uudenmaan kiertotalouslaakso ja alueellinen kiertotalouden green dealKuntajohtajakokous 19.04.2023 § 4
221/00.04.06/2023

Uusimaa-ohjelman ja Uudenmaan hallitusohjelmatavoitteiden mukaisesti kiertotaloudesta on tarkoitus luoda yksi uuden kasvun suunnista. Sen toteuttamiseksi Uudenmaan kiertotalouslaakso -hanke on käynnistynyt vuoden alussa. Hankkeessa on tavoitteena rakentaa Uudellemaalle julkisen sektorin, TKI-toimijoiden ja yritysten yhteistyöhön pohjautuva kiertotalouden ekosysteemi, joka tarjoaa alustan kiertotaloussiirtymälle ja kiertotalouden liiketoiminnan kehittämiseksi. www.kiertotalouslaakso.fi

Pia Tynys esitteli asian ja kertoi liiton roolina olevan kytkeä yhteen, kuntia, yrityksiä ja hankkeita, sillä toiminta on ollut tähän mennessä varsin sirpaleista erityisesti hanketyön osalta. Kunnille rakennetaan vertais- ja yhteistoimintaverkosto ja yrityksille puolestaan pyritään tarjoamaan pilotointialustoja. Uudenmaan kehitysyhtiöille on tarjolla vahva rooli, ja kiertotalouteen liittyvää kehittämistyötä on jo aiemmin ollut Posintrassa ja Novagossa.

Tavoitteena on päästä maailman kiertotalouden edelläkävijäksi. Suomella on hyvät mahdollisuudet kehittää kiertotaloudesta tuotteita, joilla on varsin kohtuullinen vientipotentiaali. Kiertotalouden ympärille luodaan laaja ekosysteemi, jonka on tarkoitus olla myös asukkaiden kannalta toimiva. Kiertotalouslaakson toteuttamiseen osallistuu myös liiton aluesuunnittelun vastuualue, sillä sopivista kiertotalousalueista on huutava pula erityisesti pääkaupunkiseudulla.

Kiertotaloushankkeen tukemiseksi Uudenmaan liitto on liittynyt YM:n ja TEM:n vetämään kansalliseen kiertotalouden "green deal" -prosessiin, jota liitto orkestroi maakunnan tasolla. Se toteuttaa kansallista kiertotalouden strategista ohjelmaa. Green deal toimii keskeisenä työkaluna Uudenmaan kiertotalousekosysteemin rakentamisessa, tavoitteiden asettamisessa ja toimenpiteiden määrittelyssä. Osana green deal -prosessia on käynnistymässä Uudenmaan alueellisen kiertotalouden toimenpideohjelman valmistelu. Siinä määritellään muutosalueet, toimijoiden roolit, toimenpiteet ja sitoumukset. Valmistelun lähtökohtana ovat maakunnalliset ohjelmat, kiertotalouslaakson hankesuunnitelma, kuntien ilmasto-ohjelmat ja kiertotalouden tiekartat sekä kansallisen green deal -prosessin tausta-aineistot, tavoitteet ja toimenpide-ehdotukset sekä muut selvitykset ja toimijatapaamiset. Green deal -prosessi on käynnistynyt keväällä 2022, jolloin liitto on allekirjoittanut liittymissitoumuksen. VTT, Syke ja LUKE ovat rakentamassa kansallisen tason skenaarioita.

Ensimmäiset kaksi työpajaa maakunnan tavoitteiden ja toimenpiteiden määrittämiseksi järjestetään:

- **8.5.2023** Kiertotalous strategisena tavoitteena, kiertotalouden muutosalueet ja toimenpiteet
- **8.6.2023** Kiertotalous ja julkiset hankinnat

Tavoitteet ja toimenpiteet muodostavat pohjan kuntien kiertotaloustyölle ja ylikunnallisen yhteistyön rakentamiseen. Kunnille on toimitettu kutsut ja kunnilta toivotaankin laajaa osallistumista työpajoihin.

Alueellisen kiertotaloussopimuksen/sitoumuksellisen toimenpideohjelman valmistelu jatkuu vuoden 2023 syksyllä. Työssä kytketään yhteen ja hyödynnetään kiertotalouslaakson teematyöpajoja ja yhteistyöverkostoja.

Liitto edistää osaltaan toimien toteutumisen edellytyksiä selvitystoimenpitein, temaattisten työpajojen, kansallisen ja EU-tason edunvalvonnan, kansainvälisen yhteistyön ja viestinnän keinoin sekä tunnistaa eri rahoitusten mahdollisuuksia toteutuksessa. Uudenmaan liitto on liittynyt myös EU Komission Circular cities and regions initiative -aloitteeseen. Näin varmistetaan siirtymän tuki sekä kansalliselta tasolta että EU-tasolta ja kytketään tekeminen yhteen sekä eurooppalaisten alueiden että muiden maakuntien kanssa.

Merkittiin katsaus tiedoksi.

Oheismateriaali

Uudenmaan kiertotalouslaakso 19042023

Kuntajohtajakokous

§ 5

19.04.2023

Kuntien ilmastosuunnitelmat, velvoite ja avustukset

Kuntajohtajakokous 19.04.2023 § 5
221/00.04.06/2023

Uudistetun ilmastolain toinen osa astui voimaan 1.3.2023. Voimaantulon myötä kunnilla on velvoite laatia ilmastosuunnitelma kerran valtuustokaudessa, alkaen viimeistään valtuustokaudesta 2025–2029. Lain mukaan suunnitelmassa on oltava:

- tavoite kasvihuonekaasujen päästöjen vähentämisestä kunnassa;
- toimet, joilla kasvihuonekaasujen päästöjä vähennetään kunnassa;
- tiedot kasvihuonekaasujen päästöjen kehityksestä kunnassa;
- tiedot suunnitelman toteutumisen seurannasta;
- muut kuin 1—4 kohdassa tarkoitetut tarpeelliseksi katsotut seikat.

Erik Nyroos kertoi, että suunnitelma on hyväksyttävä valtuustossa ja se on otettava huomioon kuntastrategiassa sekä toimintakertomuksessa. Tavoitteissa on huomioitava kansallinen tavoite hiilineutraaliudesta vuonna 2035 ja 60 prosentin päästövähennystavoite vuosina 1990–2030, mutta muuten kunnalla on paljon vapauksia suunnitelman laatimiseen.

Ilmastosuunnitelmassa otetaan huomioon ensisijaisesti kunnan omat toimet, mutta myös asukkaiden ja yritysten mahdollisuudet vähentää päästöjä on huomioitava. Syken päästötietokantaa on mahdollista hyödyntää ja sen kautta kuntien keskinäinen vertailu on helppoa. Kunnan suunnitelma voi olla osa muuta suunnitelmaa, kunhan se sisällöllisesti täyttää lain vaatimukset. Suunnitelman laatimiseen on haettavissa avustusta. Käytettävissä olevan tiedon mukaan ympäristöministeriö jakamaan avustuksia huhtikuusta 2023 alkaen. Kuluvalle valtuustokaudelle aikana etusijalla ovat kunnat, joilla ei vielä ole lain vaatimukset täyttävää ilmastosuunnitelmaa. Ympäristöministeriön arvion mukaan maassa on noin 200 kuntaa, joilta lain vaatimukset täyttävä suunnitelma puuttuu kokonaan.

Kunta voi hakea enintään 45.000 euron rahoitusta, jonka tukiprosentti on mahdollisesti 100%, mutta sen arviointi valtionavustuslain kannalta ei vielä ole varmaa. Hankkeen kesto voi olla korkeintaan kaksi vuotta. Avustusta myönnetään hakujärjestyksessä ja puutteellisesti tehdyt hakemukset joutuvat jonon perälle. Seuraavalla valtuustokaudella avustus on haettavissa kaikille kunnille.

Nyroos ja muut Uudenmaan liiton ilmastoasiantuntijat tarjoavat kunnille apua avustuksen hakemiseen ja ilmastosuunnitelman laadintaan. Kunta voi tehdä ilmastosuunnitelman itse, yhteistyössä naapurinkuntien kanssa tai ostopalveluna. Liitto tukee kuntia aktiivisesti sekä rahoitushaussa että suunnitelmien laadinnassa roolissa. Erityisesti kannustetaan yhteistyöhön suunnitelmien laadinnassa, jossa voi käyttää yhteisrahoitusta. Liitto voi toimia kuntien välisenä fasilitaattorina, se voi järjestää työpajoja ja kuntien välisiä keskusteluita. Syken päästölaskennan sekä skenaariopalvelun avulla on mahdollista hahmotella kuntien reittejä hiilineutraalisuuteen. Niiden avulla on

nähtävissä, miten eri toimet vaikuttavat. Lopuksi Nyroos kertoi, että ympäristöministeriö ja Syke julkaisevat huhtikuussa 2023 ilmastosuunnitelman laatimisen tueksi oppaan. Lisäksi ne järjestävät neljä koulutusta ilmastosuunnitelmiin liittyen 4.-24.5.2023.

Käydyssä keskustelussa kysyttiin, miten läpiajoliikenne esimerkiksi KUUMA-kunnissa vaikuttaa laskelmiin, sillä kunnat eivät voi itse vaikuttaa siihen. Lisäksi kysyttiin, onko ilmastosuunnitelmien laatimisella yhteyttä MAL-suunnitelmaan. Tynys kertoi, ettei läpiajoliikennettä oteta huomioon kuntien laskelmissa. Taustalla on HINKU-laskenta, jossa läpiajoliikenne on suljettu pois, sillä kyseessä on asia, johon ei voi vaikuttaa. MAL-suunnittelu taas on erillistä toimintaa ja ilmastolaki koskee vain kuntia. Nyroos korosti vielä, että ilmastolaki antaa kunnille paljon toimintavapautta, jos tehdyt ratkaisut ovat asiallisesti perusteltuja.

Merkittiin katsaus tiedoksi.

Oheismateriaali

Kuntien_ilmastosuunnitelmat_ilmastolaissa_190423

Kuntajohtajakokous

§ 6

19.04.2023

Muut asiat

Kuntajohtajakokous 19.04.2023 § 6

Juha Eskelinen kertoi, että Uudenmaan liiton organisaatiouudistuksen valmistelutyö on vielä kesken. Luottamushenkilöt päättävät valmistelusta.

Kuntajohtajakokous

§ 7

19.04.2023

Seuraavat kokoukset

Kuntajohtajakokous 19.04.2023 § 7

Kevätkaudelle 2023 on sovittu seuraavat kokousajankohdat keskiviikkoisin klo 9-11:

17.5. Aamiaiskokous hotelli Scandic Pasilassa
(aamiaismahdollisuus klo 8 alkaen)

14.6. Hybridi

Syyskauden kokoukset pidetään keskiviikkoisin klo 9-11 (paitsi joululounas klo 11-13):

20.9.

25.10.

22.11.

13.12. joululounas

Kuntajohtajakokous

§ 8

19.04.2023

Kokouksen päättäminen

Kuntajohtajakokous 19.04.2023 § 8

Puheenjohtaja kiitti Vantaan kaupunginjohtaja Ritva Viljasta erinomaisesta yhteistyöstä. Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 10:22.